

Sovittelujärjestelmää koskeva lainsäädäntöhanke

Mediatilaisuus 25.5.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Taloukasvua ja kilpailukykyä tukevat työmarkkinauudistukset

- Hallitus uudistaa suomalaisia työmarkkinoita. Työmarkkinareformeilla tuetaan työllisyyttä ja taloukasvua sekä vahvistetaan Suomen kilpailukykyä ja tuottavuutta.
- Uudistukset valmistellaan kolmikantaisesti.

Työrauhan
parantaminen
työmarkkinoilla

Uudistus tuli voimaan
18. toukokuuta 2024

Paikallisen
sopimisen
lisääminen

Esitys eduskunnalle
kesäkuussa 2024

Neuvottelujärjestelmän
kehittäminen
(työmarkkinamalli)

Esitys eduskunnalle
syyskuussa 2024

Työllistämisen
esteiden purkaminen

Esitykset kehysriiheen
2025 mennessä

Tausta

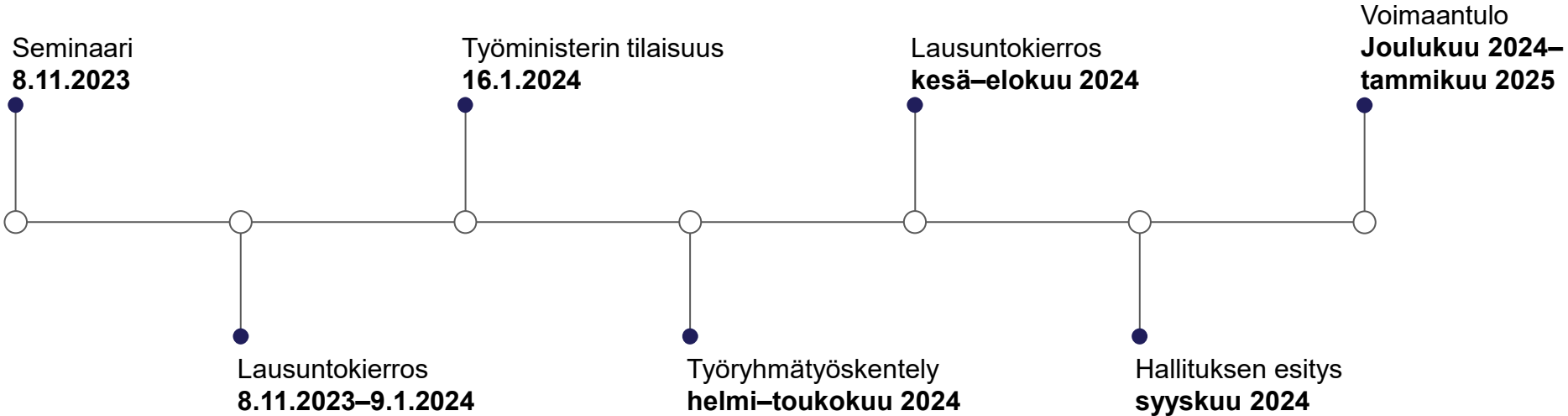

- Hallitus on linjannut ohjelmassaan työmarkkinoiden neuvottelujärjestelmän kehittämisestä.
- Tavoitteena on vahvistaa Suomen työmarkkinamallia pitkän tähtäimen kilpailukyvyyn lisäämiseksi.

"Laissa työriitojen sovittelusta säädetään, että palkantarkastusten yleistä linjaa ei voida ylittää valtakunnansovittelijan toimistosta tai sovittelulautakunnan toimesta annettavalla sovintoehdotuksella."

- Hallitusohjelmakirjauksen toteuttamiseksi ehdotetaan lainsäädäntömuutoksia, jotka on valmisteltu kolmikantaisessa työryhmässä.
- Hallitus on kannustanut työmarkkinaosapuolia neuvottelemaan kaksikantaisesti Suomen työmarkkinamallin kehittämisen mallista.

Miten valmistelu etenee?

Yleisen linjan huomioimista sovittelumenettelyssä vahvistettaisiin lain tasolla

- Sovittelijan olisi kansantalouden ja muun yleisen edun turvaamiseksi meneteltävä sovittelutoimessaan siten,
 - että palkanmuodostus toimii mahdollisimman hyvin
 - eikä työmarkkinoiden toimivuutta vaaranneta.
- Osapuolten kannustaminen neuvotteluratkaisuun, joka tukee työmarkkinoiden toimintaa sekä kansantalouden kantokyvyn ja kilpailukyvyn kannalta kestäväää palkanmuodostusta.
- Tavoitteen saavuttamista edistäisi yleisen linjan mukaisen kustannusvaikutuksen huomioiminen sovittelutoiminnassa.

Yleinen linja

- Sovittelutoiminnassa olisi huomioitava kustannusvaikutusten yleinen linja, kun sellaisen katsotaan syntyneen.
- Vientivetoisessa taloudessa kansantalouden kilpailukyvyn turvaava kustannustaso muodostuu vientialoilla.
- Yleisenä linjana on siten perusteltua huomioida vientialojen työehtosopimukseen perustuva kustannusvaikutusten taso.
- Yleisen linjan muodostavaa sopimuskokonaisuutta ei määriteltäisi laissa yksiselitteisesti ennalta tai kiinnitettäisi tietyn alan yksittäiseen työehtosopimukseen.
- Sovittelijat ovat vuosikymmenten ajan katsoneet olevansa sidottuja työmarkkinoiden yleiseen linjaan. Tätä käytäntöä ei muutettaisi.

Sovintoehdotus

- Sovittelijan olisi myös sovintoehdotusta antaessaan kannustettava työriidan osapuolia Suomen kansantalouden, kilpailukyvyn ja hyvin toimivan palkanmuodostuksen kannalta tasapainoisiin ratkaisuihin.
- Palkanmuodostuksen toimivuutta turvaisi sovintoehdotus, joka pääpiirteissään noudattaa kansantalouden ja muun yleisen edun turvaavaa yleistä linjaa.
- Sovittelijan olisi huomioitava ratkaisun mahdolliset heijastevaikutukset muiden alojen neuvottelutilanteeseen.
- Sovittelijalla olisi liikkumavaraa etsiä erilaisia ratkaisuja. Työmarkkinoiden toimivuutta ja kansantalouden kantokykyä ei kuitenkaan saisi vaarantaa.

Muutokset sovittelulautakunnan asemaan

- Sovittelulautakunnan toiminta sidottaisiin vahvemmin työriitalain sääntelyyn sovittelumenettelystä.
- Valtakunnansovittelija tai hänen määräämänsä sovittelija toimisi sovittelulautakunnan puheenjohtajana.
- TEM määräisi sovittelulautakunnan muista jäsenistä valtakunnansovittelijan esityksestä.
- Sovittelulautakunnan antamaan sovintoehdotukseen sovellettaisiin työriitalain säännöksiä sovintoehdotuksesta.
- Myös sovittelulautakunnan olisi sovintoehdotusta antaessaan otettava huomioon kansantalouteen sekä palkanmuodostuksen ja työmarkkinoiden toimivuuteen liittyvät näkökohdat.

Ruotsissa palkkaerot miesten ja naisten välillä kaventuneet

- Vientivetoiseen työmarkkinamalliin sitoutuneessa Ruotsissa palkkaerot miesten ja naisten välillä kaventuneet.
- Vuosien 2007 ja 2019 välillä palkkaerot naisten ja miesten välillä pienenivät suhteellisen nopeasti. Keskimääräinen palkkaero laski yli 16 prosentista alle 10 prosenttiin.
- Viime vuosien aikana palkkaero on pysynyt enemmän tai vähemmän vakaana.
- Lähde: [Medlingsinstitutet](#)

Mihin toimintaan uudistus vaikuttaa?

VAIKUTTAA

Valtakunnan sovittelija,
sovittelijat ja
sovittelulautakunta

EI VAIKUTA

Työmarkkinaosapuolten
mahdollisuus tehdä
sopimuksia keskenään

Kiitos!